

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie pierwszej

Liceum Ogólnokształcącego nr XVIII w Krakowie

Poziom rozszerzony

I. Zasady oceniania i sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

1. Ocenianie ma charakter systematyczny i wieloaspektowy.
2. Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności: odpowiedzi ustne (obejmujące zakres trzech ostatnich zagadnień), prace pisemne, prace klasowe / sprawdziany (zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem, obejmujące większą niż trzy zagadnienia partię materiału i trwające ponad pół godziny), zadania domowe, testy sprawdzające (wiadomości i umiejętności), kartkówki (pisemna forma sprawdzająca znajomość trzech ostatnich zagadnień bez obowiązku wcześniejszego zapowiadania), samodzielnie opracowany materiał (np. referat, elementy wykładu, prezentacja multimedialna, projekt, itp.) oraz inne zadania zlecone przez nauczyciela.
3. Ocena jest jawna i (na prośbę ucznia lub rodzica) szczegółowo uzasadniona.
4. Szczegółowe zasady obowiązujące przy zastosowaniu ustalonych form sprawdzania wiedzy i umiejętności oraz tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej określa Statut Szkoły.

Kryteria oceniania podzielone są na cztery zakresy (kształcenie literackie i kulturowe, kształcenie językowe, tworzenie wypowiedzi i samokształcenie), odpowiadające celom kształcenia ujętym w Podstawie Programowej.

Uczeń zobowiązany jest do zaliczenia sprawdzianów podsumowujących daną epokę oraz sprawdzianów lekturowych w terminie wskazanym przez nauczyciela.

Uczeń zobowiązany jest do prowadzenia zeszytu przedmiotowego oraz posiadania podręcznika.

Zakres I – kształcenie literackie i kulturowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń :

- zna lektury ujęte w Podstawie Programowej,
- zna teksty omawiane na lekcjach,
- czyta teksty ze zrozumieniem, określa temat przeczytanego tekstu,
- rozpoznaje główne motywy, wątki, określa problematykę,
- przedstawia bohaterów przeczytanego utworu; podejmuje próbę ich oceny ,
- wie, jak nazywają się osoby mówiące w różnych tekstach literackich,
- zna podział literatury na rodzaje i gatunki,
- zna ramy czasowe epoki, najważniejsze wydarzenia, przedstawicieli, poglądy,
- wie, że jest różnica między tekstem literackim a innymi tekstami kultury,
- przedstawia swoje wrażenia po lekturze tekstu,
- z pomocą nauczyciela analizuje utwory wskazane w PP,
- rozróżnia konwencję realistyczną i fantastyczną,
- charakteryzuje kreację osoby mówiącej i adresata oraz relacje między nimi w omawianych tekstach,
- wymienia podstawowe cechy gatunkowe omawianych utworów,
- rozpoznaje osoby mówiące w tekstach literackich,
- zna poglądy filozoficzne charakterystyczne dla omawianych epok,
- zna motywy obecne w epoce, omawia je,
- zna wzorce parenetyczne obowiązujące w epoce, podaje przykłady literackie,
- opisuje najważniejsze elementy budowy i języka utworu,
- nazywa i wskazuje podstawowe środki stylistyczne, wskazuje cel ich użycia,
- zna i definiuje terminy opisujące epokę np. dotyczące sztuki, architektury, filozofii,
- analizuje ikoniczne teksty kultury.

Na ocenę dostateczną uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- opisuje elementy budowy i język utworu,
- wyodrębnia części kompozycyjne tekstu,
- odtwarza chronologicznie treść czytanego utworu,
- wskazuje zabiegi językowe użyte w tekście,
- ustala, jakie konteksty są potrzebne do zrozumienia tekstu,
- wskazuje cechy gatunkowe omawianych utworów,
- przedstawia motywy postępowania głównego bohatera,
- nazywa wartości,
- wskazuje cechy bohatera np. romantycznego, pozytywistycznego itp.,
- przedstawia motywy postępowania głównego bohatera,
- wskazuje elementy wywołujące grozę, komizm, tragizm,
- omawia znaczące rekwizyty,
- omawia sposób opisu przestrzeni,
- omawia wzorce parenetyczne obecne w epoce, dostrzega i uzasadnia ich związek z ideami epoki,

- analizuje i interpretuje ikoniczne teksty kultury.

Na ocenę dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dostatecznej, a ponadto:

- wyjaśnia związek między światem przedstawionym a językiem utworu,
  - określa funkcje świata przedstawionego,
  - ocenia postawy bohaterów,
  - formułuje wnioski dotyczące przeczytanego tekstu,
  - określa motywacje postaw bohaterów,
  - analizuje warstwę językowo-stylistyczną tekstu ,
  - wskazuje wartości poznawcze dzieła,
- wyszukuje w tekstach cytaty potwierdzające obiektywizm i/lub subiektywizm osoby mówiącej ,
- odczytuje sensy dosłowne i przenośne,
  - wskazuje najważniejsze środki stylistyczne zastosowane w utworach; określa ich funkcje,
  - podaje przykłady tekstów, w których występuje stylizacja ,
  - analizuje styl wypowiedzi,
  - dzieli się własnymi doświadczeniami czytelniczymi.

Na ocenę bardzo dobrą uczeń spełnia wymogi oceny dobrej, a ponadto:

- określa funkcję środków językowych użytych w tekście,
- rozpoznaje wartości etyczne dzieła,
- określa funkcje stosowanych stylizacji,
- wskazuje w tekście środki językowe służące realizacji funkcji poetyckiej,
- w klasowej dyskusji rzeczowo uzasadnia swoje zdanie, stosując zasady etyki wypowiedzi,
- dostrzega nowatorstwo czytanych tekstów,
- omawia nawiązania kulturowe.

Na ocenę celującą uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- określa wpływ stylu i języka na wymowę tekstu,
- ocenia idee zawarte w tekście, postawy bohaterów oraz walory estetyczne dzieła,
- wskazuje i określa pozakomunikacyjne funkcje języka,
- wyjaśnia funkcje np. parafrazowania,
- ocenia zasady pluralizmu kulturowego,
- rozważa rolę symboli (np. przedmiotów, roślin, kolorów) w różnych tekstach kultury,
- wnioski z porównania dzieł zapisuje w formie interpretacji porównawczej,
- wyjaśnia, co jest źródłem inspiracji dla różnych tekstów kultury,
- rozważa, w jaki sposób sztuka kreuje różne toposy; odwołuje się do wybranych współczesnych dzieł filmowych lub teatralnych,

Zakres II – kształcenie językowe

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- wie, czym są funkcje języka, rozpoznaje je w tekście,
- zna zasady dyskusowania,
- stara się brać udział w dyskusji,
- rozumie rolę języka jako narzędzia komunikacji,
- wymienia odmiany języka, wie, czym się one charakteryzują,
- zna zasady konstrukcji pism użytkowych i stara się je stosować,
- dostrzega zalety i zagrożenia wynikające ze zjawiska mody językowej,
- rozumie konieczność przestrzegania zasad etyki wypowiedzi przez uczestników aktu komunikacji,
- wie, czym są styl językowy i stylizacja,
- rozróżnia style: indywidualny, typowy i użytkowy,
- wymienia rodzaje stylizacji,
- dostrzega różnice między stylem wysokim a stylem niskim.

Na ocenę dostateczną Uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- rozróżnia różne rodzaje znaków
- wyjaśnia funkcje języka związane z aktem komunikacji,
- omawia sposoby ujawniania się funkcji poetyckiej w języku,
- objaśnia różnicę między perswazją a manipulacją,
- formułuje tezę do dyskusji,
- bierze czynny udział w dyskusji,
- potrafi rozpoznać w tekście odmiany języka oficjalnego i nieoficjalnego,
- wymienia i definiuje formy tekstów użytkowych,
- tworzy pisma użytkowe,
- stara się wyjaśnić związek między stylem kolokwialnym, nieoficjalną odmianą polszczyzny a gwarą młodzieżową, odwołuje się do tekstu,
- wymienia przykłady zachowań typowych dla cyberprzemocy,
- wymienia rodzaje stylizacji ze względu na stosunek do naśladowanego wzorca (pastisz, parodia, trawestacja),
- wyjaśnia, na czym polegają stereotypy kulturowe.

Na ocenę dobrą Uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- wyjaśnia związek między wierszowaną formą tekstu a funkcją poetycką,
- wyjaśnia istotę „świata intencjonalnego” w tekście poetyckim,
- rozwija umiejętność tworzenia różnych pism użytkowych,
- doskonali umiejętność przeredagowywania tekstu,
- w klasowej dyskusji przestrzega zasad etyki wypowiedzi i etykiety językowej,

- rozpoznaje rodzaj stylizacji zastosowanej w tekście,
- wskazuje przykłady środków stylistycznych typowych dla stylu wysokiego; omawia ich funkcje.

Na ocenę bardzo dobrą Uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- wie, w jaki sposób poszczególne funkcje języka ujawniają się w tekście,
- wyszukuje w wybranych tekstach przykłady kreatywności językowej w zakresie przekraczania normy semantycznej,
- rozwija umiejętność wykorzystywania wiedzy z zakresu gramatyki w interpretacji utworów literackich i tworzeniu własnych tekstów,
- omawia rolę prozaizmów w języku utworu.

Na ocenę celującą Uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- ogląda w telewizji wybrany serwis informacyjny; sporządza wykaz użytego słownictwa neutralnego i emocjonalnego,
- samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem różnych odniesień kulturowych.

Zakres III – tworzenie wypowiedzi

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- pisze prostą wypowiedź argumentacyjną,
- formułuje tezę, hipotezę, argumenty,
- sporządza notatkę,
- podejmuje próbę napisania interpretacji porównawczej,
- pisze krótki felieton na wskazany temat.

Na ocenę dostateczną Uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną,
- formułuje tezę (hipotezę) interpretacyjną, przytacza argumenty na jej uzasadnienie
- pisząc, odwołuje się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznoliterackiego, filozoficznego czy kulturowego.

Na ocenę dobrą Uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- pisze wypowiedź argumentacyjną świadomie ją komponując,
- pisze felieton na samodzielnie wybrany temat.

Na ocenę bardzo dobrą Uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- w wypowiedzi argumentacyjnej zachowuje wszystkie cechy tej formy gatunkowej,
- pisze interpretację porównawczą, zachowując wszystkie cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi,
- pisze felieton na samodzielnie wybrany temat, wprowadza elementy humoru.

Na ocenę celującą Uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- tworzy wyczerpującą wypowiedź argumentacyjną z argumentami i kontrargumentami, odwołuje się do wielu tekstów kultury,
- pisze esej,
- nazywa i charakteryzuje styl różnych wypowiedzi ustnych i pisemnych,
- pisze reportaż.

Zakres IV – samokształcenie

Na ocenę dopuszczającą uczeń:

- próbuje włączyć się w prace zespołu projektowego,
- wie, czym charakteryzuje się referat,
- podejmuje próbę napisania hasła encyklopedycznego,
- przygotowuje argumenty do dyskusji,
- odczytuje próbę napisania referatu,
- rozwija umiejętność efektywnego posługiwania się technologiami informacyjnymi w celu poszukiwania informacji

Na ocenę dostateczną Uczeń spełnia wymagania oceny dopuszczającej, a ponadto:

- pisze hasło encyklopedyczne,
- pisze referat,
- bierze udział w dyskusji,
- bierze udział w przygotowaniu wystawy multimedialnej,
- posługuje się technologiami informacyjnymi w celu poszukiwania i przetwarzania informacji.

Na ocenę dobrą Uczeń spełnia wymagania oceny dostatecznej, a ponadto:

- na potrzeby projektu analizuje i interpretuje teksty,
- zbiera pomysły do wykorzystania w zadaniu projektowym,
- dokonuje krytycznej selekcji źródeł,
- uczestniczy w dyskusji,
- zbiera i selekcjonuje materiały do zadania projektowego,
- pisze scenariusz wystawy multimedialnej o twórczości wybranego artysty np Adama Mickiewicza.

Na ocenę bardzo dobrą Uczeń spełnia wymagania oceny dobrej, a ponadto:

- pisze referat zgodnie ze wszystkimi założeniami tej formy wypowiedzi,
- opracowuje hasło encyklopedyczne,
- ustosunkowuje się do poglądów zawartych w tekstach,
- prezentuje własne stanowisko.

Na ocenę celującą Uczeń spełnia wymogi oceny bardzo dobrej, a ponadto:

- porównuje i ocenia efekty projektów,
- wygłasza referat w klasie,
- organizuje wystawę klasową,
- korzysta z różnych źródeł informacji, weryfikuje je, odnosi się do nich krytycznie.